Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 194. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ЖОВТНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 10, 1956. No. 194. VOL. LXIII.

СТІВЕНСОН ПРОПОНУЄ ШИРШУ ПРОГРАМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'Я

Шикаго. — Демократичний кандидат на президента країни, Адлей Стівенсон виступаючи тут минулого понеділка, 8-го жовтня, в рамках своєї передвиборчої кампанії, видвигнув пропозицію програми ширшого забезпечення здоров'я для всіх, при відповідній федеральній допомозі і позичках. Демократичний прапороносець при цьому застерігся, що він є проти „соціялізованої медицини", за яку загально вважається европейські системи „кас хворих". Стівенсон рівночасно з'ясовував потребу більшої федеральної допомоги в медичних дослідах, вишколі медичного персоналу та в будові шпиталів. Видвигнення проблеми загального забезпечення здоров'я вважається черговою головною справою, які Стівеонсон підносить від започаткування своєї виборчої кампанії, та яка включається в його програму „нової Америки". Видвигнені ним пропозиції Стівенсон, на випадок його вибору, представив би Конгресові. В програмі ширшого суспільного забезпечення здоров'я, при федеральній допомозі та при рівночасному спротиві проти „соціялізованої медицини", Стівенсон видвигнув пропозицію розбудувати систему забезпечення здоров'я на добровільній базі, але так, щоб „жадному американцеві не забракло доброї медичної опіки з браку фондів". Його пропозиції йдуть по лінії теперішньої системи добровільного забезпечення здоров'я, з тим тільки, що він пропонує ще відповідну федеральну допомогу, головно в характері довгоречинцевих позичок, для тих суспільних груп, що таку медичну опіку організують, як теж відповідну допомогу стейтам для субсидій приватних і добровільних організацій забезпечення здоров'я, головно для родин, що мають менші прибутки. Вся програма медичної опіки повинна бути побудована на засаді фінансової спроможности забезпечених. Крім того, не повинно бути жадних обмежень для забезпеченого щодо вибору шпиталя чи лікаря. Стівенсон вважає, що Америці бракує тепер щонайменше 25.000 лікарів. Демократичний кандидат на президента є тепер в дорозі на західнє побережжя і загально вважається, що там його передвиборча кампанія досягне свого вершка.

НОВЛЕНД ДОБАЧУЄ ЗВОРОТ В КОРИСТЬ РЕСПУБЛІКАНЦІВ

Вашингтон. — Сен. Вільям Новленд, лідер республіканської меншости в Конґресі, вважає, що перебіг передвиборчої кампанії в останніх десяти днях позначує виразний зворот в користь республіканців. Це своє переконання висловив Новленд президентові Айзенгаверові, обговорюючи з ним дальші пляни передвиборчої акції. Республіканський лідер Сенату переконаний, що до цього звороту передвиборчої кампанії спричинились дотеперішні виступи Президента та його постава в поодиноких справах. Сен. Новленд тим самим признав, що в початках кампанії демократи мали більші успіхи. Розмовляючи з Президентом на теми передвиборчої кампанії, Новленд висловив впевненість, що республіканці виграють не тільки президентські вибори, але й здобудуть більшість у виборах до обидвох палат Конґресу, хоч признав, що цю перемогу у виборах до Конґресу можна здобути тільки малою більшістю голосів. Заторкуючи поодинокі, оспорювані в передвиборчій кампанії суттєві проблеми, Новленд критикував Стівенсона головно за його пропозиції евентуального скасування обов'язкової військової служби та припинення дальших експериментів з водневою бомбою. Після розмови з Новлендом президент Айзенгавер мав виїхати до Питсбурґу, щоб виголосити передавану радіо і телевізією одну з більших своїх передвиборчих промов.

ФАВЗІ ВІДКИДАЄ АНГЛО-ФРАНЦУЗЬКИЙ ПЛЯН В СПРАВІ СУЕЗУ

Під час засідання Ради Безпеки ОН державний секретар Джан Фостер Доллес (ліворуч) робить нотатки з промови міністра закордонних справ Єгипту Магмуда Фавзі (праворуч), який, відкидаючи англо-французьку пропозицію в справі створення міжнародного контрольного органу над Суезом, домагається дальших переговорів в справі мирної полагоди спірної Суезької проблеми. Посередині американський амбасадор до ОН Генрі Кабот Ладж.

ШЕПІЛОВ НАСЛІДУЄ ВИШИНСЬКОГО — ТВЕРДИТЬ ЛАДЖ

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР В ОН ГОСТРО ТАВРУЄ НАКЛЕПНИЦЬКУ ТАКТИКУ СОВЄТСЬКОГО МІНІСТРА. — ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ ДЕБАТИ, ПОЧНУТЬСЯ ТАЙНІ НАРАДИ РАДИ БЕЗПЕКИ ОН В СПРАВІ СУЕЗУ

Об'єднані Нації. — „Будучи тут майже чотири роки і чуючи промови покійного Вишинського, Громика, Зоріна і Соболєва, можу тільки, вислухавши нині промови Шепілова, прийти до висновку, що всі ті промови пише той сам чоловік. Навіть під час найметушливіших днів холодної війни ніякий промовець не атакував З'єдинених Держав з таких численних пунктів, які всі нечесні й несправедливі та позбавлені істотної підстави. Жаль, що п. Шепілов уводить холодну війну в ці делікатні переговори про Суез. Сподіваймося, що переможе в ньому краща думка". Таку коротку заяву склав постійний репрезентант З'єдинених Держав при Об'єднаних Націях, амбасадор Кебот Лодж у зв'язку з великою промовою, яку в понеділок 8 жовтня ц. р. виголосив на Раді Безпеки ОН совєтський міністер закордонних справ Димитрій Шепілов. Цей останній, солідаризуючись із єгипетським міністром Махмудом Фавзі, який відкинув пропозицію Англії і Франції, щоб за базу переговорів прийняти проєкт з першої Лондонської конференції про інтернаціональну управу для Суезького каналу, — вживав у своїй промові привичної большевицької демагогічної фразеології. Він говорив раз-у-раз про колоніялізм, імперіялізм, реакційні кола, монополістичні круги і т. д. Шепілов зокрема гостро атакував державного секретаря Доллеса за його згаданий вгорі плян із першої Лондонської конференції, підсовуючи йому інтенцію, щоб ніби під покришкою інтернаціонального управління для Суезького каналу цілком відірвати Суез з-під суверенности Єгипту. Далі, Шепілов різко накинувся на американські нафтові концерни і корабельні підприємства, називаючи їх „фундаментально ворожими до Єгипту". М. ін. Шепілов атакував ЗДА, що вони, мовляв, „монопольно" контролюють Панамський канал. Шепілов закінчив свою напастливу промову зголошенням пропозиції, щоб створити 8-членну комісію для переведення переговорів. До цієї комісії запропонував: ЗДА, Англію, Францію, СССР, Єгипет, Індію та Югославію і Іран або Індонезію і Швецію. Він підтримав старий індійський плян про створення дорадчої Ради з-поміж користувачів Суезького каналу, з тим, що та Рада „могла би мати" цілу низку точно означених компетенцій і прав.

Що торкається репрезентанта Єгипту, міністра закордонних справ Махмуда Фавзі, то він, відкинувши резолюцію, запропоновану Англією і Францією, від себе запропонував прийняти перед поведенням переговорів цілу низку основних принципів, з яких першим було б признання права користування Суезьким каналом „для всіх і по всі часи". Однак, водночас він так різко накинувся на Англію і Францію, що — за пресовими коментарями — його ніби примирливий внесок насправді не ворожить позитивних наслідків.

На тому самому понеділковому засіданні Ради Безпеки промовляли ще представники Австралії, Куби, Перу і національного Китаю. Всі вони збивали арґументи репрезентанта Єгипту. Державний секретар Доллес заповів свій виступ на вівторок. Від вівтірка пополудні чи пак від середи почнуться тайні наради Ради Безпеки в справі знайдення платформи для компромісу між Єгиптом і користувачами Суезького каналу.

Нассер передбачує розвал ОН у зв'язку з Суезькою кризою

Каїро. — Якщо Об'єднані Нації послухають великих держав і захочуть розв'язувати проблему Суезького каналу по лінії резолюції, що її зголосили в Раді Безпеки Англія і Франція при солідарній поставі З'єдинених Держав, то Об'єднані Нації зазнають такої самої долі, як її зазнала Ліґа Націй — такий зміст заяви, яку склав єгипетський президент - диктатор Гамаль Абдель Нассер в інтерв'ю із видавцем єгипетського вечірнього щоденника „Ель Мессаа". Всі малі народи — мовляв — дивляться стурбовано на Об'єднані Нації, чи вони — Об'єднані Нації — виважуть в цій справі зрозуміння для державних інтересів тих малих народів, чи може підуть по лінії „химер" „двох імперіялістичних великодержав, Англії і Франції". В першому випадку, за словами Нассера, Об'єднані Нації „здобудуть в цілому світі респект і силу, потрібну для їх рішень", а в останньому (на випадок послухання Англії і Франції), вони, Об'єднані Нації, „розваляться акуратно так само, як їх попередниця". Як відомо, Ліґа Націй, не зумівши недопустити до вибуху світової війни і виявивши своє повне безсилля, сама розв'язала себе в 1946 р. у користь Об'єднаних Націй. Суть заяви през. Нассера така, що справа Суезького конфлікту на терені ОН є „вирішним іспитом" для тієї міжнародної установи. Однак Нассер нічого не сказав про можливість якогось компромісу, а лише станув на становищі, що ОН мусять цілком підтримати становище Єгипту.

Найвищий Суд розглядає справи комуністів

Вашингтон. — Найвищий Суд, що зачав свою сесію минулого тижня, розглянув приблизно 800 різних відкликів від засудів в нижчих судових інстанціях, з чого приблизно половину, бо 360 справ рішив розглянути, а інші відразу відкинув. Із прийнятих на розгляд справ багато відноситься до засуджених комуністичних підривників. В одній із таких справ, прийнятих на розгляд, виникне інтересна проблєма, чи Конґрес має владу змушувати свідка до відповідей на запити відносно комуністичної активности інших осіб. Ця проблема є на порядку у зв'язку з принятою на розгляд справою Джана Т. Воткінса з Іллиной, якого покарано гривною у висоті 500 долярів за те, що він перед конґресовим Комітетом розгляду не-американської активности відмовився назвати імена комуністів, з якими він співпрацював. Федеральний суд скасував цю кару, вважаючи, що відповіді на ці запити не мали більшого значення для законодавчих цілей. Тепер цю справу розглядатиме Найвищий Суд.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ВЕРНУВСЯ ДО ПРАЦІ

Вашингтон. — Секретар оборони ЗДА Чарлз Е. Вилсон відбувши перед двома тижнями операцію в шпиталі ім. Волтера Ріда у Вашинґтоні, почав знову своє урядування в Пентаґоні. Між своїми паперами він знайшов м. ін. рапорт, який на основі розпитування більшої кількости громадян, стверджує, що справи оборони ЗДА є однією з найважливіших проблем у виборчій кампанії.

Під час заворушень в Гондурасі було 11 вбитих

Теґусіґальпа, Гондурас. — Дня 7 жовтня, під час виборів до нового 65-членного парляменту відбулася демонстрація членів опозиційної до уряду ліберальної партії, які протестували проти незаконних виборчих практик — зараховування ліберальних голосів в користь урядового бльоку, конфіскування скриньок з ліберальними голосами тощо. До демонстрантів, що зібралися під головною квартирою ліберальної партії, стріляла поліція. Під час заворушень було 11 вбитих і кільканадцять ранених. Поліція обвинувачує із свого боку членів опозиційних партій в терористичних виступах, зокрема в нападах на поліційні станиці і атентати на членів проурядових партій. За дотеперішніми підрахунками під час відбутих виборів урядовий бльок, що складається з Національного Союзу і Партії Реформістів, здобув усі 65 мандатів. Офіційний вислід виборів буде проголошений після восьми днів і тоді відбудеться перше зібрання нового парляменту. Ліберальна партія, що її провідник д-р Ромон Вілледа Моралес перебуває на еміґрації, не здобула ані одного мандату. Її провідники заявляють, що вибори відбулися під терором і що в багатьох випадках виборців примушувано голосувати на урядову листу. Третя політична сила в Гондурасі — націоналістична партія — відступила від виборів за кілька днів перед їх відбуттям. Відкликали своїх кандидатів в деяких округах на знак протесту теж ліберали. Вислід виборів дає всі підстави думати, що президентом Гондурасу буде обраний д-р Хулір Льозано Діяз і його заступником ген. Вільямс Кальдерон.

Перший Познанський процес закінчився лагідними присудами

Познань. — Перший із трьох судових процесів у Познані проти учасників кривавої демонстрації з 28 червня ц. р., закінчився в понеділок 8 ц. м. проголошенням несподівано лагідних присудів. Двох польських юнаків, обвинувачених в убивстві тайного аґента комуністичної поліції засуджено на в'язницю по чотири і пів року, а третього підсудного, з того самого обвинувачення, на 4 роки в'язниці. Прокуратор домагався засудити їх за винятковим законом з 1946 року, прийнятим в часі гострої боротьби польського підпілля проти сателітного режиму, — на кару смерти. За тим законом найменша кара була б 10 років в'язниці. Суддя Вєслав Цєлінський відкинув внесення прокуратури щодо застосування згаданого закону та, проголосивши присуд, пояснив вимір кари молодим віком підсудних (18-20 років), їхніми невідрадними життьовими обставинами і низьким інтелектуальним станом. Суддя ствердив, що при вимірі кари брав під увагу тільки зізнання підсудних і свідків на розправі, а не під час слідчої поліційної в'язниці. Суддя підкреслив при цьому „повну свободу слова й оборони", яку дістали були підсудні. За коментарями західніх свідків того процесу — розмірно лагідний присуд стоїть у зв'язку з „ліберальним" курсом політики варшавського режиму, який не хотів роздратувати польської публічної опінії, схвильованої Познанськими процесами.

Ґомулка вертається до влади

Варшава. — Владислав Ґомулка, який був спершу першим секретарем польської „об'єднаної робітничої", фактично комуністичної партії, але в 1948 році був викинений з ЦК тієї партії, а в 1949 році був арештований і пересидів 4 роки у в'язниці за „тітоїзм", має вернутися до влади — стверджують прихильники „ліберального курсу" теперішньої польської комуністичної верхівки. На найближчий понеділок скликано Центральний Комітет названої партії, який має привернути Ґомулку в його правах члена ЦК, на тій підставі, що його виключення в 1948 р. було „нелеґальне", бо не прийшло було на партійному конґресі. Після того Ґомулку мають негайно вибрати до Політбюра партії. Ґомулка має опінію найпалкішого прихильника „ліберального курсу", який наслідував би Тіта щодо „самостійности" державного режиму, не підлеглого Москві. Проте Ґомулка — також фанатичний комуніст і свого часу лався під адресою З'єдинених Держав, як „гітлерівських аґресорів"!

Державний Департамент звернувся до Британського уряду в справі Тетяни Хвостов

Вашинґтон. — Ген. Дж. М. Свінґ, комішинер американського уряду іміграції і натуралізації, подав до державного департаменту рапорт про справу протизаконного вивезення із ЗДА два і пів річної Тетяни Хвостов, дочки колишнього ДП й американської громадянки. Службовці згаданого уряду перевели розшуки за Хвостовим і його дочкою на кораблі „Квін Мері" перед його виїздом з Ню Йорку, але Хвостову з допомогою урядовців совєтської амбасади пощастило сховатися. У відповідь на рапорт Свінґа державний департамент обіцяв розглянути справу і звернувся до британського уряду з проханням зробити все можливе, щоб перешкодити вивезенню американської громадянки до Совєтського Союзу. Тим часом корабель „Квін Мері" прибув уже до Шербурґу у Франції і звідти поїде до Савтгемптону в Англії, де Хвостов, який має тільки англійську візу мусітиме висісти з корабля і їхати далі або літаком або іншим кораблем до СССР. Під час перебування корабля „Квін Мері" в Шербурґу французька поліція не допустила на поклад корабля журналістів і фоторепортерів, які намагалися побачити Хвостова з дочкою і відбути з ним розмову.

Помер д-р Євген Юлій Пеленський — голова Наукового Товариства ім. Шевченка в Австралії

Сидней, Австралія. — Дня 29 вересня ц. р., помер тут від серцевого удару проф. д-р Євген Юлій Пеленський, відомий український літературознавець і бібліограф, редактор-видавець багатьох українських журналів, віцепрезидент Головної Ради Наукового Товариства ім. Шевченка і голова НТШ в Австралії, співредактор Енциклопедії Українознавства, колишній професор Українського Вільного Університету в Празі і потому у Мюнхені, член Українського Пластового Сеньйорату і Загону „Червона Калина". Похорони Покійного відбулися в понеділок 1 жовтня в Сиднеї. Покійний д-р Євген Юлій Пеленський, народжений 3 січня 1908 р. в Стрию, студіював славістику й українську літературу на університеті у Львові, де й промувався на доктора. Залишив цілу низку творів з ділянки бібліографії, книгознавства й українознавства. Осиротив дружину, відому письменницю Ірину з Винницьких і дочку Ладу.

Україна на першому місці щодо технічних наук в СССР

Київ. — „Україна, традиційний шпихлір Европи, стає одним із найважливіших вишкільних теренів для наукових і технічних талантів у світі" — твердить кореспондент „НИТаймсу" з Москви, Велс Ганґен, який відвідав Київ і мав довшу розмову з науковим секретарем Української Академії Наук, Александром Щербаном. За твердженням цього останнього — в УССР є тепер 472 наукові установи й дослідні заклади, в яких працює 30,000 техніків і науковців. Таким чином, мовляв, УССР стала центральним тереном для „виховної офензиви проти Заходу". Всі ці студії і досліди — казав Щербан — проводяться під кутом практичного застосування у фабричній промисловості і в хліборобстві. В Києві, твердив Щербан, 21 наукова установа працює „над дослідами різних аспектів мирного застосування атомової енергії". Гравометричний Інститут у Полтаві підготовляє участь СССР в міжнародному геофізичному році 1957. Одеса є осередком сільсько - господарських експериментів. Загалом в Україні працює 30 сільсько - господарських інститутів, включно з новозорганізованою Академією Хліборобства. Щербан наводив американському журналістові масу дат і цифер, які проте сильно пахнуть совєтською пропаґандою.

Славка Сурмач відбула поїздку по Совєтському Союзі

Ню Йорк. — Дочка відомого українського книгаря М. Сурмача, народжена в Америці Славка Сурмач, редакторка журналу для дітей „Гумпті Думпті" і кол. вчителька, відбула в днях 12 серпня до 2 вересня поїздку по важливіших містах Совєтського Союзу. Метою її поїздки було оглянення збірок українського народного мистецтва, зокрема писанок, по совєтських музеях. Панна Сурмач побувала в Ленінграді, в Москві і найдовше, бо аж дев'ять днів у Києві, де мала можливість побувати в українських церквах, зокрема в Печерській Лаврі, в музеях сучасного та народного мистецтва і в київських театрах. Під час своїх відвідин в Україні вона мала можливість зробити більшу кількість кольорових фотографій. Верталася вона через Винницю, Тернопіль, Львів та Ужгород, не маючи можливости зупинитися в цих містах. Закінчила свою поїздку поза залізною заслоною відвідинами Праги. В неділю 14-го жовтня п-на Сурмач влаштовує в Народному Домі в Ню Йорку показ зроблених під час своєї поїздки фотографій, з відповідними до них поясненнями.

● Америкою подорожують мотоциклом 39-річний індійський робітничий діяч Ґопіляль Шарма і його найстарша донька, 16-річна Шандра. Вони знаходяться вже рівно рік в подорожі мотоциклом довкола світу.

АРХИЄПИСКОП КИР ІВАН БУЧКО ІМЕНОВАНИЙ ЧЛЕНОМ НАЙВИЩОЇ ЕМІГРАЦІЙНОЇ РАДИ У ВАТИКАНІ

Як повідомляють з Риму, Священна Консисторіяльна Конґреґація іменувала грамотою з 10 липня 1956 року Архиєпископа Кир Івана Бучка членом Найвищої Еміґраційної Ради, створеної при тій Священній Конґреґації згідно з постановою Апостольської Конституції „Ексуль Фамілія", з 1952 р.

В АМЕРИЦІ

● Метью МекКіонові, засудженому військовим судом на виділення з корпусу морської піхоти, деґрадацію до ступня простого вояка, 9-місячні важкі роботи і грошову кару $270 — секретар морського корпусу Чарлз Томас зменшив кару важких робіт до трьох місяців, скасував грошову кару і дозволив залишитись на військовій службі. Справа цього сержанта набрала була великого розголосу в цілій Америці: він наказав 8 квітня ц. р. перевести вишкільний марш своєї чоти, вночі, через баговиння, під час якого шість рекрутів втопилось. Судова розправа викликала була палкі дискусії на тему вишколовання вояків і дисципліни у війську, при чому громадянство поділилось в підході до сержанта МекКіона, воєнного ветерана, відзначеного кількакратно за хоробрість на полях боїв.

● „Школа соціяльних наук ім. Джефферсона", що приміщується в дев'ятиповерховому будинку на 6-тій евеню в Ню Йорку, — це була донедавна, як хвалились її керівники, „найславнішою марксистсько-ленінською установою в західньому світі". Десять років тому, коли тільки почалась „холодна війна", вона мала ще 4,000 — 5,000 учнів. Тепер це число впало до 400. Ця школа знаходиться на списку комуністично-підривних організацій.

● В Ля Пазі, столиці Болівії, студенти університету влаштували в минулу п'ятницю бурхливу вуличну демонстрацію на знак протесту проти арештування своїх колеґ, учасників „голодового маршу", проведеного безробітними. Студенти обкидали камінням колеґію Єзуїтів, вихованці якої не хотіли приєднатись до демонстрації. Поліція розгамала демонстрантів сльозним газом.

В СВІТІ

● Папа Пій XII прийняв на авдієнції артистів і артисток італійської телевізії, благословив їх і висловився похвально про завдання телевізії, але признався, що знає про телевізію більше з читання. Хоч у Ватиканському палаці і в палаці в Кастель Гандольфо скрізь по кімнатах є телевізійні апарати, Папа не має часу оглядати програми.

● 200,000 мадярів маршували в минулу суботу в похоронному поході в Будапешті, коли переносили домовини розстріляних у 1949 році, як „зрадників", Ляйо Райка і трьох інших комуністичних ватажків, з місця, де ховають злочинців, на місце, що має стати пантеоном комуністів. Міністра закордонних справ Ляйо Райка, генерала Палффі, д-ра Тібора Сеені і Андраша Саляї розстріляно за диктатури Матіяса Ракоші, під натиском Москви в часі антитітовського курсу Комінформу. З початком цього року їх „реабілітовано", як жертви „помилок" Сталіна. Манифестація 200,000 мадярів була спонтанна і насправді була демонстрацією проти комуністичного режиму.

● У центральній Індії військо і поліція шукають молоду жінку, відому, як „Путлі", що очолює банду, яка дійшла до такої сили й зухвалости, що минулого тижня, напавши на село Мандапур в центральній провінції Індії, Віндія Прадешма, 14 осіб убила, кільканадцять поранила й кільканадцять важко побила, з помсти за співпрацю мешканців тієї оселі з поліцією.

● Англійський прем'єр Антоні Іден в останню суботу, під час відвідин у своєї дружини, яка перебуває хвора в шпиталі при лондонському університеті, дістав атаку лихоманки. Йому порадили залишитись у тому шпиталі на кілька днів. Причину недуги приписують перевтомі і переденервуванню у зв'язку з двомісячною Суезькою кризою. Іден по кільканадцять годин денно перебуває в своєму бюрі.

● Капітан летунства Пітер Тавнсенд, який закінчив речинець свого „почесного заслання" на становищі летунського атташе в англійській амбасаді в Брюсселі, у Бельгії, в зв'язку з своїм знайомством із княжною Марґаритою, — виїхав минулої п'ятниці з Брюсселю сам-один в півторарічну подорож довкола світу малим англійським автом. Він заявив, що іде вибрати собі у світі місце для свого поселення, бо на постійне не вернеться вже до Анґлії.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На пів року	6.50	One year	$12.00
На три місяці	3.50	Six Months	6.50
На рік	$12.00	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СТЕЖКА В ДЖУНГЛЯХ

Зростаюча з кожном роком злочинність серед молоді і зв'язана з цим загрозливим явищем проблема виховання молоді постійно турбують американську публічну опінію, зганяють сон з очей охоронців публічного ладу і безпеки, приспішують сивину на головах учителів. Цього року деякі категорії злочинів досягнули нових вершків. Наприклад: крадежі автомобілів дійшли до 269.000 випадків, що означає збільшення майже на сто вкрадених тижнево авт в порівнянні з минулим роком. Подібний розвиток занотовано і в інших категоріях злочинів. Рівночасно виявляється, що більшість цих злочинів поповнюють хлопці, які не мають ще навіть 18 років. І так, наприклад, на кожних десять украдених авт, шість авт крадуть юнаки нижчі за 18 років. Це саме стосується і до вломів, грабунків, автомобільних катастроф і под.

„Проблема злочинности — це в основному проблема молоді", — твердить директор Федерального Бюра Інвестигацій, Едгар Гувер. За причину злочинности він уважає в головній мірі „апатію і нездарність багатьох батьків перебрати й виконувати свої властиві обов'язки". Батьки, зайняті своєю працею і своїми розвагами, пускають дітей самопас і це — твердить Гувер — створює в результаті ті „юнацькі джунглі", що стали одною з головних і найбільш турботливих проблем країни і нації.

Багато порад подається на те, щоб прочистити ці джунглі. Власті публічного ладу і безпеки пропонують поширити на батьків судову відповідальність за переступи молоді, виховники і педагоги борються проти низькосортної літератури, всіляких „каміксів", проти безконтрольного оглядання молоддю фільмів та телевізійних програм, які розбурхують у злочинному напрямі юнацьку уяву та юнацькі пристрасті.

Проте, боротьби „проти" ще далеко не вистачає. В змаганні за прочищення „юнацьких джунґлів" усе ще мало є саме того „за", не практикується засади, що одного клина найкраще і найшвидше можна вибити другим клином, себто, що причини постійного зростання юнацької злочинности можна усунути в першу чергу через виповнення іншим змістом юнацького життя, з поміччю розваг і лектури, яка не тільки відстрашує від злочину, але рівночасно заохочує до добрих діл, дає молоді відповідну ідею, скріплює моральну засаду. Не можна бо усунути зла, не виповнивши рівночасно змісту юнацького життя добром.

Коли на цьому загальному американському тлі розглядати проблему нашої молоді, то ми справді маємо чим пишатись. Жадна інша національна група не створила стільки юнацьких і молодняцьких організацій, як ми. Наші діти і наша молодь добиваються найкращих успіхів і признань по школах, світить прикладом у багатьох відношеннях.

Проте, це не тільки не повинно послаблювати нашої уваги і дбайливости у вихованні молоді, але, навпаки, повинно заохочувати нас постійно дбати, щоб такий стан скріплювався і такий розвиток поглиблювався та поширювався. Відомо ж бо, що злі звичаї скорше приймаються, ніж добрі. Так само відомо, що ще не було випадку, щоб навіть цілий мішок здорових яблук оздоровив хоч би тільки одне гниле, натомість завжди від одного гнилого може зіпсутись і цілий мішок добрих. Тим часом, відношення нашої і загальноамериканської здорової молоді до злих тенденцій у розвитку навряд чи буде виглядати як тільки один до „мішка".

Очевидно, що далеко легше й краще не допустити до зіпсуття, ніж опісля зіпсуття направляти. Далеко бо легше направити „Івасів", ніж опісля направляти скривлених „Іванів". І в цьому відношенні направду історична роля припадає такому нашому виданню, як „Веселка". Щойно з перспективи дальших років ми зможемо побачити в усій повноті спасенну ініціятиву УНСоюзу і „Свободи" з цим виданням, але тепер мусимо в першу чергу подбати, щоб така перспектива була, мусимо забезпечити безперервну появу „Веселки", її розбудову і її чимраз краще достосування до дитячої психології, до дитячого сприймання. Звичайно, дотеперішня зовнішня форма „Веселки" не була занадто заохотливою для дитячої уяви, але саме тому Видавництво вжило заходів, щоб цю форму поліпшити, друкуючи „Веселку" на доброму папері та кольорами.

Під цим кутом ведеться і теперішня жовтнева кампанія в справі передплати та пожертв на пресовий фонд „Веселки". Видавництво і Редакція цього журналу роблять усе можливе, щоб достосувати це видання до вимог дітей, щоб зробити його справжньою світляною стежкою в „юнацьких джунґлях", але тільки від нашого суспільства, від його постави в теперішній кампанії залежатиме проведення тієї стежки до кінця, до соняшної поляни майбутнього.

БОРОТЬБА ЗА ВЛАДУ І ПОСТУП ДУХА

Коли світ дізнався про виступ Нікіти Хрущова в дні 24 лютого ц. р. на таємному засіданні 20-го з'їзду компартії СССР в Москві з великою антисталінською промовою, західні коментатори цієї події поділились на два табори: одні твердили, що це ще один тактичний маневр, потрібний Совєтам для замилення очей закордонові та для втихомирення невдоволених власних громадян, і що від того балакання Хрущова нічого по суті не зміниться; інші, навпаки, висловлювали переконання, що той виступ Хрущова не був відірваний від попередніх подій в СССР та в широкому світі, і в кристалізації майбутнього він матиме дуже поважні наслідки. Деякі прихильники такої тези йшли аж так далеко, що прирівнювали виступ Хрущова до камінчика, який зрушує лявіну, — вона, мовляв, котитиметься помалу, але заточуватиме щораз ширші кола й з непереборною силою торощитиме вже не тільки методи совєтського правління, а й саму большевицьку систему. Факт, що одні й другі, взаємно суперечні погляди, висловлювали однаково добрі знавці совєтського Сходу й підсовєтської дійсности, і то навіть з-поміж утікачів із Совєтського Союзу, цей факт характеристичний для неможливости з усією певністю накреслити розвоєвий шлях тієї потворної системи, яка почалася там від жовтня 1918 року і яка, при всій своїй позірній стабілізації, все ще має в собі стільки суто революційних моментів, що завжди може заскакувати новими несподіванками.

Розвій подій за останніх кілька місяців, вже після тієї промови Хрущова, виправдує ніби — хоч як це звучить парадоксально! — обидві взаємно суперечні прогнози. Нічого не змінилось в імперіялістичних цілях Совєтів. Коли Хрущов звужував критику сталінського терору тільки до терену власної партії а ні словом не критикував Сталіна за його імперіялізм та закордонну експансію, то й у дальшій закордонно-політичній практиці Совєти насправді залишились ті самі. „Тактика усмішок", застосована вже на Женевській конференції „на вершинах", за пів року перед виступом Хрущова в Москві, залишилась надалі тільки тактикою, при впертості відстоювання далі сталінських здобичей і сталінських цілей у широкому світі: в справі поділу Німеччини, в справі міжнародного роззброєння, сіяння роздору між державами, воювання наклепами, шантажем та брехливою пропаґандою для підривання сили вільного світу. Політика СССР в найостаннішій міжнародній справі, якою став конфлікт за Суезький канал, потвердив в цілості, що єдиною ціллю Совєтів є викликати господарську руїну в західніх державах та підтримувати всюди, чи й штучно викликати, осередки неспокою, щоб при цих нагодах поширювати власну пенетрацію в чужих країнах і здобувати для себе військові, політичні й господарські атути. Однак, водночас не бракує доказів, що в глибині Совєтського Союзу, сателітних держав і всередині комуністичних партій на Заході, проходить процес ступневого послаблювання і розкладання сил, які становили найтвердшу базу всієї большевицької державної системи: віри в непорушність і непомильність комуністичних догм, славлення колективу (насправді: державної бюрократії) й знецінювання одиниці, виснажування десятків мільйонів громадян для збагачування державних арсеналів зброї, втримування всього населення країни у вічній атмосфері страху, як підвалини для беззастережного послуху керівній кліці.

Правду казали ті, що легковажили виступ Хрущова, коли йде про таку „незмінну" рису совєтського режиму, як внутрішня боротьба на верхівці Кремлю за владу. Ця боротьба — читаємо в різних вістках — розпалилась знову на тлі „ліберального курсу", який мусів настати дещо в самому СССР та ще більше в сателітних країнах, як логічний наслідок осуду самозакоханої одноособової диктатури Сталіна і його кровожадних вибриків. Боротьба за ідеологічні принципи й суперечки довкола інтерпретації комуністичної євангелії цупко й нероздільно сплетені з персональними інтриґами та боротьбою осіб за владу. Вже після смерти Сталіна застрелено Берію, відсунено від влади Маленкова, що мусів (мабуть, перший прем'єр в історії світу!) публічно признати свою незрілість до такого уряду, присилувано каятись в догматичній помилці старого большевика Молотова і відсунено його від керми закордонної політики, раз-у-раз читаємо про такі пересунення на керівних становищах в окремих совєтських республіках, які закордонному читачеві незрозумілі і які напевно є наслідком боротьби за владу. Але коли ця боротьба — це „давня історія" і тому не було б великою сенсацією, коли б і Хрущов упав — просто за законом чергування — її жертвою, як раніше падали жертви його противники, — то водночас таки мабуть за залізною заслоною невидно для ока підготовляються події, що можуть перевести величезні зміни. Це події, які вже стільки разів в історії держав і народів назріли не наслідком боїв на бойовищах та законів в парляментах, а наслідком проникання ідей в широкі маси.

Часто цитований і часто оспорюваний, проте безсумнівно один із найбільших сучасних істориків, Арнолд Тойнбі звертав увагу, що так само, як християнізм і мусульманізм втратили свій, свого часу прикметний для них експансивно-войовничий характер, так само й грізний сьогодні інтернаціональний, кермований з Москви, комунізм може зійти колись до ролі партійної програми без будь-яких месіяністично-імперіялістичних тенденцій. Це — дискусійна історіософічна теорія. Але насправді до того самого практичного висновку доходить у своїй куди реальнішій теорії ґенерал Дейвід Сарнофф, знаменитий знавець большевизму, який твердить, що найдалі до 20 років большевизм скрахує під натиском вселюдських технічних винаходів, абсурдности державної господарської монополії та просякання західніх свободолюбних ідей вглиб совєтських мас. Правда, Хрущов ще кілька місяців тому чванькувато запевняв, що в суперництві ідеологій комунізм „мирно" завоює світ. Але „ліберальний" чи вірніше лібералізуючий курс — як показує практика головно в сателітських державах — що м. ін. проявляється у підніманні залізної заслони, звертається проти Москви і проти істоти большевизму. І в самому Совєтському Союзі покоління, яке народилось, виросло й виховалось за совєтської влади, довідуючись правду про те, що таке свобода людини і громадянина, не може відсахуватись від неї і боронити неволю у принципі і практиці, бо це противиться природі. Можливо, що коли цей процес переставлювання світовідчування підсовєтських мас стане занадто грізним для панівної большевицької кліки, він буде припинюваний наворотом до системи брутального терору. Але може правду мають ті, які твердять, що раз започаткованого процесу не демократизації законів, а демократизації духа підсовєтських громадян не можна вже буде зупинити. І враз із боротьбою за владу в Кремлі — він може завалити і кремлівську владу.

Любомир О. Ортинський

МЮНХЕНСЬКИЙ „ОКТОБЕРФЕСТ"

Дві проблеми не давали родовитим мюнхенцям у вересні ц. р. спокою: час тривання військової повинности і ціна за „а мас бір" під час традиційного „жовтневого свята". А про жовтневе свято — воно не має нічогісінько спільного з Леніним, а тільки з пивом, печеними курчатами, волами, масою всяких гойданок і іншими „люна-парковими" розвагами. Триває така імпреза три тижні і відбувається біля стіп великої статуї, що символізує Баварію. Попередніх років треба ще було додати — на толоці. Цього року таке уточнення було б невірне, бо те, що колись було толокою, застелене тепер широкими асфальтовими плитами, і між центральною площею міста Карльспляцом і „толокою" нема великої різниці.

Але скінчім з порушеними на вступі проблемами. Першу, про військову повинність, розв'язав цими днями боннський парлямент в дусі побажань баварців, і вони будуть „опрусачуватись" всього тільки 12 місяців. Друга, ціна пива, не могла бути неґативно розв'язана, бо хіба б прийшло до революції і якогось нового маршу під Фельдгернгалле. Отже, ціна залишилась та сама, що й минулого року, яка — точно не знаю, бо вправді спорожнив один чи два „маси" але, бувши в характері прощаного за Велику Воду, за них не платив.

Фурор тевтонікус — ґалійський шарм

За традицією, „жовтневе свято" починається перемаршем груп у національних строях. Цього року середмістям перейшло аж 140 таких відділів і, якщо хтось ще до того часу не збагнув різниць між поодинокими народами Европи, мав для того чудову нагоду і клясичну показову лекцію. Отже, автохтони, без різниці: мале, старе чи у віці військової повинности, вибивали під такт бубнів щось аж сорока дутих оркестр — „ґляйхшріт". Сусіди зі старечої, але все ще повної шарму Галії, кількакілометрову дорогу перемаршу дослівно перетанцювали легкими кроками. Швайцарська група в білих рукавичках нагадувала вам делеґацію кельнерської ґільди, тоді коли чорнява італійка виблискувала голими плечима, сидячи на спині маленького осла. Ось і европейський паноптікум. Його доповнювала ще розсипана по пішоходах і з повитяганими, для кращого спостеріґання, як у бузьків шиями немандатована і непрошена східньоевропейська репрезентація, що дивилась, як бавиться західньо-европейська родинка і, з заздрости, може подумала про Шпенґлере „Унтерганг дес Абендляндес", про Помпеї напередодні катастрофи, а хто може й про Содому та Гомору. Очевидно, з цих думок нікому не було шкоди. Це не мішало теж, що, при веселій забаві місцевих, забував про свою печаль і східньоевропейський делеґат. Під умовою, що не зіпсує йому гумору якийсь „баювар", що у відплату за тихі „молитви" делеґата відкусться так, як це мало місце на днях у випадку мого товариша. З подругою захотів він погрітись при вогні веселости мюнхенців, пив своє перше пиво і захоплювався з дружньою баварською веселістю. Був, одначе, настільки нетактовний, що комунікувався зі своєю кращою половиною ... авслендерською, до того ще якоюсь ніби російською, ніби польською мовою. Ну і скомплементували фацета з родиною ядерним і щирим: „Авслендерська мордо, стули писок, досить того варнякання!" Переклад оригіналу не є докладний, радше вигладжений. Борони Боже, цей випадок годі узагальнювати, є багато таких, що ще пам'ятають „масло-серйка", і добре згадують. Але годі твердити, що цей виняток підтверджує іншу засаду. Авреа медіократіє або наше „фіфти-фіфти" буде ще найбільше правди.

Добре їм дієтьcя

Отже, наше жовтневе свято в повному розпалі. Переконався в цьому сьогодні, коли з милого батьківського обов'язку супроводив своє чадо по асфальтовій толоці всяких чудасій і вперше в житті мусів скуштувати приємности зварйованих гойданок і „радів". Маю враження, що на пілота до джетів не підходжу. Другий раз на таку карколомну історію не набере мене навіть три власних доньки. Але в інтервалах між гойданкою і якимсь „коником" я випрошував малий віддих і, тяжко сапаючи, спостерігав, що діється навколо. Казали колись — Варшавка єси баві. Супроти мюнхенської забави тамта над Віслою була поминками. Там гуляла горстка панів, ще підскакувало трохи підпанків, а „чубарик" з-за рогачки спромагався час від часу на закуп пляшки „бімбера", з місця ним впивався і робив подібно, як дозорець з „моґ" кам'яниці на Злотій: бив жінку, а діти зчиняли несамовитий вереск і щойно крик льокаторів з вікон сяк-так рятував деліквентку.

У Мюнхені і взагалі в Німеччині бавиться сьогодні „обер" і „унтер", часто тяж-

(Закінчення на стор. 3-ій)

І ЩЕ ПРО ЦІСАРСЬКУ ВОДУ

У Галичині з купанням не була то легка справа. Не було ріки й не було де купатися. А як уже й були яка річка чи ставок, то знову ж таки не було до них приступу: бо були вони або задалеко, або панські, а в найкращому випадку хлопські. Тоді вже треба було пробувати темпераменту кожного власника й маршувати через його „траву". Про якісь купелі співалося лише в піснях. Та й тепер з часом на якомусь балюнку стара ґвардія — бурсацька братія, підхмелившись, ще затягне про „нашу паню цісареву", що поїхала купатись "у карльсбадську воду".

Були купелі, мінеральні води на нашій землі, але не для нас. Користувався ними хто інший. Тут в Америці не є. Тут усе для всіх і всі — рівні. Можна це сміливо сказати про найбільші на світі мінеральні купелі в колорадських горах, в Гленвуд Спрінґсі. Це місто лежить у гірському маточнику. Славне воно тим, що тут від непам'ятних часів існують мінеральні джерела. Коли ще тут панували індіяни, то вони спочатку водили сюди, в тутешнє болото, хворих на ноги коней, і ця боровина допомагала їм. Тоді й самі індіяни почали там лікуватись. У 1880-90-х роках довколишні гірники крадькома уночі закрадались сюди поміж індіянські шатра, щоб трохи підлікувати стомлені крижі. Коли ж індіяни пляново відв'язались від цього міста і пішли до свого заповідника, білі на тому місці побудували чудовий купелевий басейн. Басейн цей має три відділи: для дітей — мілкий, для дорослих, що „пливають, як сокира", 4.5 стопи глибини, і третій глибиною 6 стіп — для всяких „фіфаків" та нурків. Вода в цьому басейні тепла, бо до нього вливається весь час кипуча сірчана вода із природних джерел. Плаває народ, лящить недалеко дітвора, а коло джерел стоять колесом люди, гріють усякі гексеншуси та ґуторять, от як у нас бувало під кооперативою чи на якому там вигоні. Поговоривши з не одним, переконаєтесь, що тут направду вже допомогло й допомагає багатьом, навіть в тому випадку, коли лікарі не дуже багато могли порадити. Допомагає головно на всякі м'язеві болі, артрітіс, ревматизм, жіночі недомагання, протяги та іншу „мелянхолію". Я, що був привіз порядного гексеншуса ще із Німеччини, а тут його ще скріпив різними протягами, покупавшись в тому басейні лише півтора тижня, позбувся цих болів цілком. Крім того, тут таки при басейні є пляжа, є де полежати, можна винайняти й кабіну за 2 дол. денно (щоб відпочивати під час купелі); є гарний душ, ресторан і готель таки над самою водою. Можна мешкати в кабіні у місті, — коштує від 7 дол. Усі вони переважно зайняті. Та зате є тут прекрасний табір — кемпінґ ґравнд з водою, електричним світлом, дровами й місцем на ватри. Табір цей стоїть над самою рікою, де раненько можна помитись та зловити гарного пструга. Якщо хто не має авта, то усяке таборове приладдя можна доставити сюди поїздом. Віддаль з табору до міста лише 7 хвилин ходу.

Басейн цей під голим небом, відкритий цілий рік. Зимою від будинку, де розбираються гості, аж до басейну спускають бальдахин, і тоді народ лізе прямо з теплої хати у теплу воду. Зимою й кабіни дешевші — 3-4 дол. денно. Якби то було гарно, коми б хтось із наших лікарів поцікавився цією місцевістю й відкрив тут свою канцелярію, винайшов свою методу лікування й почав „приписувати" купелі. Успіх мав би запевнений, бо сюди приїздить грішний народ (від слова гроші) з цілої Америки. Для самітних й парубків це чудова нагода познайомитись, а опісля добровільно взяти на себе „солодке ярмо" — одружитись.

Недалеко, за 41 милю від Гленвуд Спрінґсу лежить гірниче містечко Еспен. Чудова ця дорога: можна бачити, ідучи нею, управні поля, пасовиська, пасіки, чагарники, хутори, рвучкі, чистенькі, як кришталь, гірські потоки повні пстругів, та чудові гірські краєвиди. Саме містечко дуже затишне, от, наприклад, як наш Топорів чи який інший Голеськ. В ратуші міститься фотографічна студія пана Берна, а кругом попід лісом притаїлись нові пансіони в баварському чи там швайцарському стилі. Містечко це славне тим, що сюди щоліта приїздять найкращі американські музики і в суботу й неділю дають чудові концерти клясиків, а серед тижня ведуть музичну школу. Дають концерти й студенти цієї школи, дуже часто власної композиції. Щопонеділка висвітлюють тут найкращі фільми. Один багатій із Шикаґа, пан Вільям Пенке, думає побудувати тут приватний університет і зробити із цього містечка культурний центр. Приватну санаторію для перемучених умово промисловців і інших професіоналів він уже побудував. Оплата 600 долярів за 6 тижнів. В Еспен варто побувати в останніх днях січня і на початку лютого: тоді все сріблиться й купається в соняшному світлі. Та й товариство в тому часі особливо добірне. Зимою тут більший рух як вліті, бо це ж — найбільший у світі лещетарський центр. Навіть пропонували тут відбути Олімпійські Лещетарські Ігрища.

Якби, хто хотів побачити правдиве Колорадо, то я б радив таку дорогу: Денвер, Колорадо Спрінґс, Пуебло, Валзенбурґ, Аламоза, Дел Норте, Пагоза Спрінґ, Дуренґо, Меза Верд, назад до Дуренґо, Сільвертон, Ґренд Джанґшн (і національний парк там же), Ґленвуд Спрінґс, Еспен, назад до Ґленвуд Спрінґс, Ловленд Пес, Джорджтавн, Денвер.

На цьому шляху можна побачити майже усі форми краєвиду: від пісків пустині починаючи (в Ґрейт Сенд Дунес недалеко Аламози) аж на мальовничих гірських шпилях кінчаючи. Згадаю лише, що в Пагоза Спрінґсі є мінеральні води ще кращі як в Ґленвуд Спрінґсі. Це затишна місцина, повна, крім управних піль, лугів і зрубів. А в річці тут також можна гарного пструга зловити. Нагадує ця місцина наші Карпати. В Меза Верд можна побачити старі індіянські будівлі, чудові яри, а рівнина, поросла зеленими дубками, робить прекрасне враження. Тут в музеї не один довідається, що поки людина навчилась варити собі їжу в горшку, вона тисячі літ варила в кошику. З Сільвертону до Юрей веде „Мільйон доллар гайвей". Називається він так тому, що побудували його із золотої руди, з якої можна було вибрати мільйон долярів.

В. І.

15,000,000 ПУДІВ ЦУКРУ

„Правда" з 22 вересня повідомляє, що підприємства Головного управління цукрової промисловости Української ССР випродукували від початку нинішнього виробничого сезону 15.000.000 пудів цукру (1 пуд — 16 кілограмів). Це — на 10,000,000 пудів більше, як випродуковано на той же час в минулому році. Скільки з тих мільйонів пудів цукру залишиться на Україні — „Правда" не повідомляє.

ЩЕ ВЧОРА...

Ще вчора пальцями
торкалися брудними
До ран. Яка страшна
ненависть їх була!
Сьогодні всіх нема.
Пропав і слід за ними,
Але моя душа,
не пам'ятає зла.

Людоті на землі
ніщо не допоможе.
Нехай собі живе
і множиться нехай.
До ворогів моїх
будь милосердний, Боже.
І ворогів моїх
Ти смертю не карай.

ОЛЕКСА ВЕРЕТЕНЧЕНКО

В. Гайдарівський

ЩЕ ОДНО КОХАННЯ

Повість

(5)

Від своїх висновків Максим почував себе певніше, і йому знову захотілося зробити бундючному молодикові прикрість. Він пригадав, як коваль, Лаврін Матвійович, давно колись розповів робітникам історійку, теж про походження людини, одначе ані трохи не схожу на учене казання, що тут точилося. Коли б її переповісти, то головатий мудрагель засовався б на лаві, мов на гарячому.

— Що ж ви мовчите, Симо ?— звернулася до нього Катя, саме коли її товариш казав про умовність розуміння краси людини.

— Хіба ж за вами устигнеш що сказати? — з тінню незадоволення відповів Максим.

— Справді, Вово, з нашого боку нечемно так ставитись до Сими. Ми повинні вислухати і його думку.

— Я не маю особливої думки. Я хотів би тільки одну історію розповісти. Та боюсь, що вона не сподобається товаришеві голяреві...

— Власне, про кого це ви? — насторожившись, запитала Катя.

Максим мовчки кивнув головою на задуманого її сусіда. Катя, стримуючи сміх, пояснила:

— Ви помилилися, Симо, у визначенні Вовиного фаху. Він не голяр ,а вчитель. А ви, Вово, помовчіть, — чи то прохаючи, чи то наказуючи, сказала вона.

— Мені, шановна Катю, байдуже, що говорить ваш приятель, — не приховуючи роздратованости, відповів юнак.

— Учитель? — здивувався Максим. — Отака помилка! А з боку подивишся — точнісінько голяр. З учителями ж я не знаю, що й робити.

Він заклопотано тер шорсткою рукою собі чоло, ніби намагався вирішити щось дуже складне. Останні його слова і раптова задуманість зацікавили не тільки Катю, а й учителя, який почав скоса спостерігати Максима.

— Що вас турбує, Симо? — запитала Катя.

— Не можу ніяк пригадати, від кого походять учителі, від людини, чи від мавпи, — у роздумі мовив Максим.

— Це якась нова теорія похоження людини за фахом, — насмішкувато зауважив учитель.

— Що ж тут смішного? — відповів йому Максим. — Ви учені, а видно не довчилися до того, що знає мій коваль, Лаврін Матвійович. А він не базікало якийсь — що не скаже, то все правда. Колись дізнався я від нього — змінюється, чи не змінюється людина. Якщо хочете, то я переповім вам.

— Дуже прошу, Симо! — схопила Катя своїми ручентами Максимову руку і гаряче потиснула її.

Максим хотів уже був розпочати свою розповідь, як з темряви виринула молода пара. Кругленька дівчинка обняла парубка однією рукою за поперек, а другою тримала його пальці, звішені з її плеча. Вони йшли мовчки, нікого, крім себе, не бачили, через кожні кілька кроків зупинялися й цілувалися так дзвінко, аж відбивалася луна, як від влучного ляпасу.

Катине товариство, зніяковівши, мовчало, аж поки закохані не зникли.

— То історія така, — почав Максим. — Було це дуже давно, коли ще нікого не було. Спочатку створив Бог світ, а тоді взявся за всяких тварин. Чого тільки не з'явилося за Його волею на землі: і пташки, і комашки, і коні, і вівці, і слони. Серед тих тварин була й мавпа. Хотів Бог припинити на тому свою роботу, та придивився уважніше до мавпи, і йому стало дуже прикро. Неповажна тварина вийшла, шкода праці. Тоді Бог створив ще одну істоту — красиву, міцну і працьовиту, точнісінько таку, якою і є тепер людина. А людина є людина, одразу ж узялася до діла. Побудувала собі хату, посіяла хліб і до хліба, почала майструвати вози та сани, кувати коней і волів — роботи в неї повні руки. Ото хіба у свято і спочине трохи. А мавпа знає собі плигати з гілляки на гілляку, байдикувати й то не могла як слід. Плигає та поглядає на господарство і завидки її беруть, заздрить людині страшенно. Не стерпіла таки, поплигала до Бога і з слізьми на очах каже Йому:

— „Боже, чом я гірша за людину, чом людина, що хоче, то те й має, а в мене маєтку самий лише дурний хвіст".

— „А це тому, — відповідає Бог, — що людина працює, а ти байдикуєш".

— „Боже, — благає мавпа, — я теж хочу бути такою як і людина, перероби мене".

Подумав Бог і каже:

— „Переробляти тебе я не буду, бо на всякі мої справи є свій час. Але я можу дати тобі гарну пораду: іди до людини, зробися їй помічницею і вчись у неї працювати й жити. Мине якийсь час і твоє мавп'яче плем'я перетвориться на людей. Людина і мавпа будуть подібні, як пара чобіт".

Мавпа, звичайно, дуже зраділа, прискочила до людини, та й говорить:

— „Чоловіче добрий, я оце щойно від Бога. Він прислав мене, щоб я біля тебе була, допомагала тобі".

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ПРЕСОВОГО ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ"! ПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ДОПОМОГТИ ВАМ І ВАШИМ ДІТЯМ! НАДІШЛІТЬ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

ЛЮДИНА З УПОРЯДКОВАНИМ МИНУЛИМ

(Замість грудки землі на могилу д-ра Є. Ю. Пеленського).

Українська преса принесла ще одну сумну вістку: не стало в живих д-ра Є. Ю. Пеленського, визначного українського літературознавця й бібліолога, відомого культурного й громадського діяча. В силі віку, бо на 48-ім році життя, відійшов він у вічність, залишивши по собі не тільки смуток і жалобу в усіх, хто його знав, але й прогалину в нашому науковому світі, яку ледве чи вдасться скоро заповнити.

Одна з важливих ділянок українознавства, в якій Покійний Є. Ю. П. з великим замилуванням працював і полишив тривкі основи — бібліографія. Крім багатьох інших праць і статтей у цій ділянці на окреме вирізнення й згадку заслуговують такі його публікації в цій ділянці: „Бібліографія української бібліографії", Львів 1934, „Бібліографія Шевченківської бібліографії", Дажбог, Львів 1933, „Бібліографія української мовознавчої бібліографії", Рідна Мова, 1934, та інші. Був він теж автором першої наукової бібліографії „Україніки в чужих мовах" (Ucrainica in Western-European Languages), виданої як окремий том (158) Записок Наукового Т-ва ім. Шевченка. Ці всі видання є безперечно перший крок для дальших дослідів і студій у цьому напрямку й щойно прийдешні покоління українознавців, що працюватимуть у цій ділянці, зуміють належно оцінити підставові праці Є. Ю. П. в цьому напрямку.

Немає найменшого сумніву, що в основі бібліографічних студій Є. Ю. П. лежав вроджений йому гін до впорядковування надбань української спільноти, витончений і теоретично обґрунтований студіями в Львівському університеті, де передусім один із його вчителів, проф. Ю. Кляйнер, ставив високі вимоги власне в опановуванні назв авторів і творів, які працювали в даній ділянці. Кожен студент, що вступав на просемінар Кляйнера, мусів починати з дуже „нудної" й „не-літературної" праці: вивчання напам'ять бібліографії літературознавства, в тому теорії й історії літератури, літературної критики, термінології тощо. Багато молодих адептів літературно-мистецької критики відпадало після двох-трьох засідань Кляйнерового просемінара, але ті, що залишалися, розсмаковували й ставали самі носіями книгознавства й книгопорядку. До таких студентів належав безперечно й Покійний Є. Ю. П., що почав свої студії в 1926 р. й закінчував їх, коли підписаний вступав в університет (1929). Багато заважила тут теж і праця його в Національному Музею у Львові під кермою проф. І. Свєнціцького, членство (а потім і головування) в Бібліологічній і Літературознавчій Комісіях НТШ, чи в Товаристві Українських Бібліофілів у Львові. Всюди він проводив чинно ідею рекордування й опрацьовування бібліографії українського друкованого слова й — як сказано — мав у цій ділянці не абиякі успіхи. Вони залишаться тривким надбанням української науки, а передчасно погаслому Авторові будуть назавжди „пам'ятником, тривалішим від криці".

Маючи вроджену й вироблену психічну диспозицію для систематики й впорядковування колективних духових надбань, Є. Ю. П. не забував і про свої індивідуальні осяги. Власне з цього погляду він міг би бути зразком для багатьох наших науковців і робітників пера. Маємо на думці його останнє видання в Европі перед виїздом до Австралії п. н. „Бібліографія праць Є. Ю. Пеленського" (Українська Книгознавча Бібліотека, ч. 11, Бльомберг 1949). В цій книжці, крім короткої біографії в українській та англійській мовах, автор подав систематичний перелік-список усіх своїх праць — публікацій із ділянки бібліології й музейництва, літературознавства, педагогії, статтей-споминів тощо. Одне слово, Є. Ю. Пеленський уже за життя подбав про чіткий, вичерпний і систематичний підсумок свого творчого минулого й з цього погляду належить до небагатьох наших науковців, чи культурних працівників, що залишили майбутнім ґенераціям свою впорядковану й вдоступнену спадщину.

Коли взяти до уваги труднощі, які виринають звичайно після смерти одного, чи іншого з наших визначних людей власне з-за браку систематично зібраного матеріялу; біо- й бібліографічних даних, то Покійний Є. Ю. Пеленський може бути зразком людини з упорядкованим минулим. Це торкається не подробиць його приватного життя, товариських, громадських, чи врешті фінансових справ. Впорядкованість його — це підсумок його духових надбань, його наукової й письменницької діяльности.

Треба справді щиро жалкувати, що не стало в живих цієї здібної, меткої й здисципліновано-впорядкованої Людини. А надівсе треба боліти над тим, що відійшов один із наших піонерів на полі т. зв. бібліографії вищого ступня, бібліографії бібліографій і документації українського минулого. В цій ділянці дійсно Є. Ю. П. промостив шлях, яким ітимуть довго майбутні покоління українських вчених-книголюбів.

д-р Яр. Рудницький

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

Міжнародний Фестиваль і виступ української групи.

Місто Шикаґо заініціювало в цьому році, після довгих літ застою, Інтернаціональний Фестиваль під назвою „Чудо Америки", в програму якого увійшли національні танки, вправи вільноручні і на ґімнастичних приладах та деякі спортові гри. Окремий Комітет, зложений із представників міста Шикаґо і поодиноких національних груп, що замешкують місто Шикаґо, підготовив багату і різноманітну програму на день 15 вересня ц. р. на найбільшому відкритому стадіоні міста „Солджірс Філд".

У тому Фестивалю виступило понад 30 національних груп, що запрезентували свої народні танки, національні одяги або руханково-спортові покази. Можливість виступу була для всіх національних груп вільна, з одним застереженням, що організації, які презентували свої точки до програми, не можуть мати нічого спільного з комунізмом.

Українська група, що її репрезентував в Комітеті п. Іван Дужанський, президент Ліґи Американців Українського Походження, була одною із найчисленніших, а у склад її входила група танцюристів і танцюристок Ос. СУМА — Шикаґо — Північ, змцінена гуртом дівчат Валетної Студії п-і Марії Шуть, що і перевела підготову цієї української точки. Дальше була поважна група співаків і співачок — членів хору парохії св. Николая під управою п. Д. Іванкова та хору з парохії Пресв. Діви Марії із середнього Півдня Шикаґо під управою п. О. Плешкевича та деяких членів інших хорів — усі в українських національних одягах. Вкінці дута оркестра Ос. СУМА — Шикаґо — Північ у складі близько 60 членів під управою проф. І. Варабаша. Ціла ця група виглядала дуже імпозантно під час парадного маршу по площі і звертала загальне зацікавлення присутніх. У так званому „Букеті Національностей", що складався з 30 вибраних молодих дівчат національностей, що брали участь у Фестивалю, українську репрезентувала панна Л. В. Кордик, членкиня Хору св. Николая, народжена в Шикаґо.

Українська танцювальна група виступила з точкою „Український гопак". Стилеве випровадження цієї точки в сполуці із прегарними українськими народними одягами та молодечим темпераментом — викликали кількакратні грімкі оплески усієї публіки, а голоси знавців та провідників Фестивалю ставили цей виступ у кінцевому балянсі на одному із перших місць. Танцюристам у вимарші на площу і відході приграла оркестра СУМА українські марші — як „Гей там на горі" і подібні. Цей спосіб випроваджувати свою групу оркестрою так подобався, що на прохання керівників Фестивалю оркестра мусіла заграти іншій національній групі, що йшла після української, а саме німецькій, подібні марші.

Українські хористи виступали у загальному кількатисячному хорі, що співав американські пісні під управою диригента Берґмана.

Доброю підготовою і прегарним виконанням своїх національних танків відзначалися ще інші національні групи, зокрема шкотська зі своєю знаменитою оркестрою, ірляндська, японська, голляндська. Чисельністю — польська, грецька.

Між виступи поодиноких груп з танковими точками вміло вплетено спортові та ґімнастично - руханкові покази — вільноручні та на ґімнастичних приладах. Тому, що дохід з цього Фестивалю призначено на американську екіпу на Олімпіяду в Австралії, тій ділянці була присвячена з боку Комітету окрема увага. Тут пописувалися чехи, поляки, а зокрема мішана група з перевагою швайцарців. Ці національні групи, що прийшли до Америки з своїми давніми, гарними традиціями „Соколів" чи інших руханкових організацій, не занедбують їх у Новому Світі та передають їх з покоління в покоління. При цій нагоді треба зазначити з жалем, що цей Фестиваль виявив недомагання нашої національної групи, яка, хоч має також старі сокільсько - січові традиції, на жаль, хоч має кілька таких організацій молоді, як СУМА, Пласт, „Леви", ОДУМ і інші, чомусь забула шведську руханку на приладах і ґімнастику. Можливо, що цей Фестиваль нагадає проводам молодечих організацій про це занедбання чи переочення. А фахових і досвідчених руховиків, а навіть вповні кваліфікованих учителів руханки в Шикаґо не треба шукати зі свічкою. А тоді можливо найшлись би наші здібні руховики і руховички, що при здібностях нашої молоді, вибилися б понад пересічний рівень, так, як цих 8 руховичок, членів американської олімпійської екіпи, що під кінець Фестивалю виступили з своїми руханковими показами і що за ними слідкувала публіка з дійсно запертим віддихом! Двох із них — панну Клайн і панну Рачек — дали шикаґівські національні групи у своїх організаціях, одну німецько-швайцарська, другу чеська. За них буде горда не тільки екіпа ЗДА, але й ті національності, з яких вони походять. Наступна Олімпіяда, за чотири роки, повинна мати і в цій ділянці пред[ст]авників української крови!

Нечаснко.

Бофало, Н. Й.

Свято молоді

В неділю, 16-го вересня, Осередок СУМА ім. Лесі Українки в Бофало відмічав 10-ліття відновлення Спілки Української Молоді на чужині імпозантним Святом Молоді. У Святі взяли зорганізовану участь сумівські Осередки в Велланду, Клівленду, Рачестеру, місцевий Осередок СУМА, як теж поодинокі делеґації Ютики та Торонта. Святкування розпочались відправленням Служби Божої гр.-кат. обряду в місцевій парафіяльній церкві та Молебня православного обряду на площі Свята. О год. 2,30 після обіду відкрито офіційну частину Свята, в програму якої входили: апель сумівської молоді, піднесення державних прапорів, промови голови Осередку п. А. Гайдара та представника Головної Управи СУМА п. інж. О. Кейса, привіти Голови Головної Ради СУМ-у проф. З. Сагана та представників усіх активних товариств та організацій міста Бофало, відчитання політичного становища СУМА та дефіляда. До звіту стало 297 сумівок і сумівців, з чого 169 юних сумівців. Під час піднесення прапорів грали дві сумівські духові оркестри Осередків Клівленд та Бофало. Промовці описали 10-літній шлях СУМ'у на чужині та накреслили його завдання в недалекій будуччині. У привітах на перше місце висувалась роля СУМ-у серед нашої еміґрації, як теж признання Осередкові СУМА в Бофало за його активну та позитивну працю на терені української громади міста Бофало.

Мистецьку програму Свята розпочала духова оркестра Осередку СУМА Клівленд під мистецьким керівництвом проф. Р. Лисяка. По черзі виступали: юні сумівці в Велланду з вільноручними вправами, жіночий сумівський хор з Бофало під дириґентурою п. А. Мороза, танцювальна група юних сумівців з Рачестеру, танцюристка — п. Марійка Целюх з Ютики, танцювальна група Бофало, бофалівська духова оркестра під батутою п. О. Грицука та мішаний хор Осередку СУМА Рачестер із відомим дириґентом п. Володимиром Божиком. Усі мистецькі точки стояли на високому поземі, а деякі з них, от хоч би виступ рачестерського хору, могли б конкурувати навіть з професійними гуртами даної ділянки.

Свято Молоді закінчено товариською забавою під звуки джезової оркестри Осередку Бофало, під мистецьким керівництвом п. М. Телюка.

Загальне враження із Свята — наскрізь позитивне. Тут варто згадати про почесну трибуну проєкту та мистецького оформлення мистця п. Маріяна Борачка. Вся англомовна преса міста Бофало була вчас поінформована про сумівське Свято. Три місцеві щоденники помістили два дні перед Святом інформаційні відомості про СУМ та про саме Свято, а у своїх виданнях після Свята переповіли його перебіг, подали головні думки промовців та підкреслили становище української молоді в Америці щодо політики американського уряду в відношенні до Совєтського Союзу.

Таким чином Осередок СУМА в Бофало не тільки відсвяткував 10-ліття відновлення СУМ'у на чужині, але також прислужився до поінформування американців міста Бофало про Україну та про українську молодь на американській землі.

І. Ч.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

МЮНХЕНСЬКИЙ „ОКТОБЕРФЕСТ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ко. розпізнати, хто є той „обер", а хто „унтер". Скоро впитись не може, бо печена курка чи полать вола невтралізує хміль, жінки не відважиться бити, бо вона дудлить разом з ним пиво і могла б віддати. Дітиська забавляються в якомусь „Каспер-театер" і не цікавляться співжиттям старих. Гранди ніхто не робить, кожний платить ретельно, дозволяє собі на немало і почуває себе певно. Признаюсь, що краще, ніж всі статистики і студії зілюструвала мені „економічне чудо" і повне затруднення мюнхенська „толока". Добре їм дістьcя, і то загалові населення.

Звужується стан посідання

Хоча їм добре дістьcя, але багато наших прощаються чи незадовго прощатимуться з „родинним" Мюнхеном. Виїжджатимуть, в більшості, без великого сантименту до країни, в якій будь-що-будь пережили десять і більше років свого життя. Німеччина й німецька атмосфера має в собі те, що не полонить чужинця в тій мірі, як це може дістьcя в інших країнах, скажім в деяких романських, в Канаді або ЗДА. Про якусь асиміляцію, не примусову, але добровільну, яка йде автоматично в інших країнах, тут важко й думати. Навпаки, чим люди довше живуть в цій країні, пізнають її до споду і нюансів, тим більше вони навчаються її шанувати, будуть мати більше чи менше критичний підхід до країни і її людей, але й до глибини відчуватимуть різниці, які ділять їх від автохтонів. Може в тому вина і наших людей, з яких лише мало хто робив спроби відразу запустити тут коріння. Інша справа, що тут нема ні матеріяльно, ані психічно місця, щоб включити себе на довшу мету в життя країни, перспективи не сягають далі двох-трьох років. Занадто монолітний і ексклюзивний, в національному розумінні, німецький феномен, щоб чужинець міг тут бути чимсь іншим, ніж авслендером. Він і його діти, а може й внуки. Це ніяка неґативна оцінка, а тільки ствердження факту. І ця атмосфера у великій мірі є причиною, що наш стан посідання в Німеччині звужується, що люди виїжджають.

● На з'їзді педіятрів і хіропедистів у Вашинґтоні д-р Алек Левін доказував, що 80% всього населення Америки в більшій чи меншій мірі, скоріше чи пізніше хворіє на ноги. У 75% причиною тих хвороб є асфальт на вуличних пішоходах, у фабриках і складах. Господь, сказав цей лікар, створив людину з такими ногами, які призначені ходити по землі, піску або траві, а не по твердому камені.

Короткі Вісті

● **У Медісон на Флориді** публічна опінія все ще заворушена справою лікарки Деборах Коггінс, яку управа шпиталю рішила звільнити за те, що вона зустрілась прилюдно у кав'ярні з медсестрою мурииною. Управа шпиталю звернулась в ції справі до стейтового уряду здоров'я. Справа ще не вирішена і поділила громадянство на два табори. Лікарка не хоче залишити праці в шпиталі під натиском фанатичних прихильників сегрегації і заповідає, на випадок свого звільнення, що буде апелювати до найвищої інстанції. Її чоловік — теж лікар; обоє були до цього часу шанованими особами в товариських і професійних колах білого громадянства.

● **Сергій (Серж) Рубінштейн,** „фінансовий геній", караний в ЗДА за втечу від військової бранки, вбивство якого в 1955 р. до цього часу не виявлене, — залишив масток загальної вартости 4—5 мільйонів долярів. Сергія Рубінштейна знайшли два роки тому задушеного в його власному палаці на 5 Евню в Ню Йорку. Його смерть в'язали з нібито поганим станом його фінансів. У своєму заповіті Рубінштейн записав двом своїм донькам, 11 і 9 років, по $1,000 кожній місячно до часу їх повнолітности, в розпорядження їх матери, з якою він розвівся.

● **Президент Фінляндії** Урго Кекконен був дуже зворушений, коли, приїхавши до столиці Швеції з триденними офіційними відвідинами, зазнав там несподівано для себе дійсно королівського прийняття. Його зустріли з парадою, за старовинним шведським переміщенням і в середньовічних одягах і призначили йому апартаменти в палаці, де недавно мешкала англійська королева Єлисавета II. Швеція хотіла тим заманіфестувати свою пошану і симпатію до маленької, але геройської і висококультурної Фінляндії, яку большевики жорстоко пограбували в останній війні і яка тепер залежить від совєтської „співчувальної" ласки.

● **У Женеві** відбулася сесія Міжурядового Комітету в справах Европейської Міграції (з ним м. ін. тісно співпрацює наш ЗУАДК), на якій представник Голляндії д-р І. А. ван Гравенштайн докорив американським представникам, що внаслідок дуже повільної бюрократичної процедури в оформлюванні втікачів на виїзд до ЗДА, половина з 10.000 осіб не дістане виїздової візи до кінця року, коли закінчується важність закону РРА-т. Прикрий на цій сесії конгресмен Франсіс Волтер, демократ з Пенсильвенії, з виду якого не можна було певности через Конгрес необхідних поправок до того закону, заявив, що він буде за тим, щоб ті залегші візи були видані, але противитиметься продовженню важности закону.

● **13 японських дівчат** вернуться в половині жовтня до Японії з ЗДА, де вони, в нюйоркському шпиталі Мавнт Сінай, переходили косметичні операції, щоб усунути сліди ран, одержаних ніх час атомової атаки на місто Гірошиму в 1945 р. Десять японок із 25-членної групи вернулись до Японії вилікувані в травні мин. року, одна померла після операції на удар серця, а одна залишилась ще в Америці студіювати кравецтво. Разом ці молоді жінки перейшли 140 операцій, головно обличчя. Фінансували всю експедицію американські добродійні установи. Покалічені жінки не могли були дістати праці, ані вийти заміж.

● **Недалеко Клінтону,** в Норт Кароляйні, скоїлась трагедія у фармерській родині. 34-річний фармер Руфус А. Кінг застрелив із рушниці вітчима своїх малолітніх дітей, замкнув дім на ключ і сам застрелився у хлівці недалеко дому. Трагедію відкрито, коли судовий службовець, який не міг достукатись, щоб передати Руфусові судовий позов за побиття дружини, яка втекла була до свого брата, — вийшов вікном до хати і побачив тіла вбитих дітей.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 349 відбудуться в неділю, 14-го жовтня о год. 2-ій по пол., в домі Лісного. — І. Шегера, пр.; В. Ясіновський, кас.; М. Лісний, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Запорожська Січ Відд. 371 відбудуться в п'ятницю, 12 жовтня, о год. 8-ій веч. в Січовій залі при 506 So. 18th Ave. Прохається членів платити свої вкладки на зборах відділу. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Вараньок, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", Відд. 324, повідомляє всіх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 13 жовтня, о год. 7-ій веч. Просимо прибути на час, бо є деякі важні справи до обговорення. — А. Гороховський, предс.; І. Струк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори Т-ва „Дністра" Відд. 361, відбудуться в суботу, 13-го жовтня ц. р., о год. 8-ій веч., у власнім домівці при 119 Ave. A, 1-ий поверх. У програмі зборів: протокол, трикварталький звіт контроль, комісії і фін. секретаря, звіт опікунів хорих, інформація про підготову до святкування 30-літнього ювілею „Дністра", кореспонденції; біжучі справи, внески й запити. Присутність членів обов'язкова з уваги на важливість справ. — І. Галичин, предс.; П. Кучма, фін. секр.; В. Вишиваний, кас.; В. Варагура, рек. секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ Відд. 182 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14-го жовтня, о год. 2-ій по пол., в залі парафіяльній 45-47 Говп Евню, Пассайк, Н. Дж. Проситься прийти на збори та вирівняти свої місячні вкладки. — Управа.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Б-во св. Василія Відділ 339 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13-го жовтня, о год. 7-ій веч., в домі Укр. Горожан при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Т. Трешч, предс.; М. Палько, кас.; С. Лупацій, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рож. Пресв. Богородиці Відд. 36 повідомляє своїх членкині, місцеві і позамісцеві прийти на збори бо є дуже важні справи до полагодження. Збори відбудуться в неділю, 14-го жовтня о год. 4:30 по пол., в церковній залі 305 Гудсон Евс. — Е. Гертула, предс.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Відд. 292 подає до відома своїм членам, що збори відбудуться в неділю, 14-го жовтня, о год. 1:30 по пол., в У. Н. Домі при Міш. Мартін вул. Проситься всіх членів прибути численно, а в участь бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглості. — А. Попович, предс.; П. Федик, фін. секр.; М. Ціхо, кас.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича, 94 Відд. відбудуться в неділю, 14-го жовтня, о год. 1:30 по пол., в залі У. Д. Клюбу при вул. Грейлінг 2376. Проситься всіх членів прийти на збори. — Управа.

БРИДЖПОРТ, КОНН.—Т-во Українська Січ Відд. 59 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13 жовтня, в У. Н. Домі, 517 Гайт вул., о год. 7:30 веч. Пригадується, що кожний член має платити свої належности все на початку місяця, щоб секретар міг висилати розмет до Союзу на час. Не наражуйте себе і свої родини на суспенду. — Управа.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Т-ва Сокіл Відд. 336, відбудуться в неділю, 14-го жовтня, о год. 1. по пол. Просимо всіх членів прийти заплатити свої вкладки і привести своїх знайомих, щоб вписати до Т-ва Сокіл і УНСоюзу. — Управа.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Б-во св. Николая Відд. 276 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14-го жовтня, о год. 4-ій по пол. Проситься всіх членів прибути, тому, що є дуже важна справа до вирішення, це справа хорої запомоги. — С. Іваницький, секр.

СКРЕНТОН, ПА.—Т-во Над Збручем Відд. 280, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14-го жовтня, о год. 3-ій по пол., в новім приміщенні Укр. Горож. Клюбу, 440 Wyoming Ave. Присутність членів обов'язкова. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ПОДЯКА

Ми батьки й родина нашої невіджалуваної доньки, пластунки розвідувачі,

бл. п. ВОЛОДИМИРИ РАБКЕВИЧ,

цією дорогою спішимо висловити нашу найбільшу пошану і передати найщирішу подяку Організації Української Молоді: „ПЛАСТ" в Клівленді за всі труди й старання при здвигненні нагробника на могилі Покійної.

Ще під час недуги Покійної, відтак в часі похорону, а тепер при посвяченні нагробника, уфундованого в цілості заходами „Пласту" в Клівленді — зазнали ми від членів Пласту, а зокрема від провідниці Жіночих Частини, пластунки-сеніорки, Анни Мриц, щирих слів розради та співчуття в нашому тяжкому горю.

Та ж з глибини нашої опечаленої душі складаємо сердечну подяку Начальному Пластунові, професорові Северинові Левицькому, Сірому Левові, за його співчутливого листа, надісланого в дні посвячення нагробника. Дякуємо Проводові Пластової Станиці, Комітетові будови нагробника з пластуном-Сеніором Керівництва, проф. Леонідом Бачинським у проводі та пластунові-сеніорові-довірю Миколі Кавка, що був душею цього Комітету. Рівно ж наша щира подяка інженерові-архітектові Тарасові Кобзові за безінтересовне виконання мистецького проєкту нагробника.

З черги наша уклінна подяка Всеч. о. Д-рові Вол. Любачівському за довершення посвячення нагробника. За зворушливі промови дякуємо проф. Л. Бачинському та голові Пластової Станиці в Шікаго д-рові Миколі Помірко. Передаємо висловлені подяки пластовим Делегатам з Шікаго, Бофало, Кентону та Лорейну, що своїм прибуттям причинилися до звеличання посвячення нагробника. Врешті дякуємо найближчим подругам нашої дорогої Покійниці гуртковії „Блискавка" Курення Юначок ім. княгині Ольги в Клівленді за влаштування тризни для делегацій й родини.

Ми батьки й родина Покійної поіж зобов'язані Пластові та всім Жертводавцям за їхні благородні діла.

Хай Вам Всім нагородить Всевишній Своїми Божими ласками.

Родина РАБКЕВИЧІВ
в Клівленді.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової клішки, а членам УНСоюзу ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свобода"

ТАРЗАН, ч. 3752. Людина за бортом.

Два головорізи моряки швидко винесли Тарзана на чардак

А тоді, переконавшись, що ніхто за ними не підглядає, кинули його за борт...

Мавполюдина, зв'язана і безрадна на розбурханому морі, пильно вдивлялася в корабель, який відпливав чимраз далі. — Тепер направду все втрачено!